

PLENARI 2017

Model Dialògic de Prevenció i Resolució de Conflictes

Dra. Rosa Valls Carol

La Maria, directora de l'escola,
agraeix l'assistència de mestres i famílies
i presenta l'ordre del dia de la trobada,
destinada al model dialògic de prevenció i resolució de conflictes,
propi de les comunitats d'aprenentatge.

La carpeta de la trobada consta de l'índex del plenari,
un escrit del Ramon Flecha i la Carme Garcia sobre prevenció de conflictes,
una graella que treballarem en grups
i un full de valoració.

La trobada començarà amb la xerrada de la Dra. Rosa Valls,
responsable de les comunitats d'aprenentatge d'arreu del món
i investigadora del CREA (Universitat de Barcelona).
Després farem una aturada per fer un cafè amb galetes,
i després del descans, ens tornarem a trobar per fer el treball en grups
i una posada en comú.

Recollirem l'acta
i la compartirem amb la comissió gestora
i amb tota la comunitat a través del web.

La Rosa Valls ens explica que al món hi ha prop de 1000 Comunitats d'Aprenentatge.
Darrera les comunitats d'aprenentatge hi ha tota una investigació.
El CREA com a centre investigador fa arribar la part científica a les escoles.
Els que fan la transformació són els mestres, famílies i alumnes.
Hi ha CA en molts jocs del món i en ambients i entorns diferents.

Avui ens explicarà una actuació d'èxit,
el model dialògic de prevenció i resolució de conflictes.

Quan parlem de conflictes,
el que visualitzem és una petita punta de l'iceberg.
El que no veiem és la violència de gènere
i la socialització afectiu-sexual dels nois i noies.

Hi ha moltíssimes recerques al respecte.

Cap al 2010, Microsoft va fer una recerca sobre bullying i ciberbullying.
Aquesta recerca va donar que el 37% són víctimes.
Aquest estudi es va fer a 25 països i amb alumnes de 8 a 17 anys.
El 24% dels enquestats havia estat assetjats.

La recerca diu que el professorat passa molt de temps amb l'alumnat
però ni identifica ni denuncia.
Sovint hi ha un grau d'improvisació en les actuacions.
En altres casos, es justifica o es trivialitza la situació normalitzant situacions d'abús.

Com a exemple, el Martí de 8 anys diu que li agrada la Martina i que vol que sigui la seva novia.
Ella no té cap interès i no vol ser la seva novia.
Un nen anima al Martí a que besí a la Martina .
Ella ho intenta evitar.
Aquest seria un cas d'abús.

Existeix un estudi de la Universitat de Yale que parla de violència i dona elements d'anàlisi i actuació.
Hi h nens i nenes víctimes, altres la generen.
La creença de que els nenes no perceben la violència és falsa.
Tota exposició de la violència és converteix en part de la visió del món de l'alumne i en conseqüència, es normalitza.

Per això, es parla de violència 0 des dels 0 anys.
Els alumnes s'han de socialitzar en la no violència.
També és important la prevenció a edats primerenques.
Quan una persona és testimoni d'una agressió, si no hi ha intervenció, els nens dedueixen que hi ha aprovació.
Les agressions en presència d'un adult que no intervé acostumen a augmentar perquè el nen pensa que l'adult aprova aquest comportament.

Altres recerques diuen que la intervenció s'ha de fer entre iguals.
Quan treballen en grups interactius, la violència disminueix perquè hi ha diàleg.

Les recerques diuen que socialment es prioritza el saber treballar en grup, no és important la individualitat de la persona.
Les empreses tendeixen a ser més horitzontals.

Els nens i nenes, víctimes de bullying o cyberbullying en general no tenen suport.
És important fer xarxa per tal que aquests nens tinguin suport.
Primer s'assabenten els amics i germans, els adults som els últims en assabentar-nos.

El més important és la denuncia de la víctima.
La víctima només denuncia si té solidaritat.

A les escoles, comunitats d'aprenentatge, s'han trencat la llei del silenci amb el club dels valents/es.
Es parla a les aules de que és ser valent.
Els adults volem saber què està passant.
Ser valent és posicionar-se
Qui ho explica a un adult és valent, no xivato.
Ser valent és explicar les coses.
Això té tota una base científica.

Es potencia el valor de l'amistat.
Els amics i amigues em protegiran. (escut d'amics i amigues)
És important tenir amics, ser solidaris,
En aquest context, els casos d'abusos poden ser previnguts
i identificats en major mesura.
I les víctimes deixaran de sentir-se soles.

Amb el club dels valents, violència 0, escut d'amics i amigues.

Treballem amb els nens i nenes el fet del no és no,
el posicionament a favor de la víctima (ser valent).
Els nens i nenes que agredeixen queden fora del grup.
Els altres fan d'escut davant l'agressor, defensant a la víctima.

Els mestres diuen que amb aquestes pràctiques,
els alumnes deixen de pegar
perquè volen estar dintre de l'escut i no volen estar sempre fora.
L'agressor es queda sol,
veu la necessitat de canviar
per tal de ser acceptat pel grup.

El model dialògic consisteix en una sèrie de passos
que porten al consens de les normes de convivència a l'escola.
Les normes de l'escola es dialoguen i consensuen entre tots.
Es fan conferències, tertúlies a partir de textos, vídeo fòrums.

Passos a seguir:

1. Organitzar una comissió mixta que proposa normes de convivència.
2. La proposta de norma s'exposa i es discuteix entre el professorat i en assemblea.
3. Es passa a les classes. Implicació de l'alumnat. Recollida de comentaris, reflexions i propostes de canvi...
4. Les normes tornen a la comissió de convivència, amb modificacions si s'escau.
5. Aquelles normes es publiquen / difonen perquè tothom sigui coneixedor.

Ens presenta un exemple..

A una escola de València,
es convoca una trobada per detectar mancances.
A partir de les mancances es proposen les normes.
Es consensua la norma "Me gusta que me trates bien y si no lo haces paso de ti"
L'escola es va transformar aplicant aquestes actuacions.
Els nens van transferir aquesta resolució de conflictes a l'àmbit familiar.

Un altre exemple el tenim a una escola de Terrassa,
on aplicant els passos explicats prèviament es va arribar a consensuar les següents normes:

- Hem de respecte a tots els companys i companyes i a totes les persones.
- No es pot agredir físicament,
- No es pot agredir verbalment.
- No es pot obligar a ningú a fer una cosa que no desitja.
- No es pot discriminar.

Per últim, hi ha dues guies del Ministerio que poden ser-nos útils. Estan a la web.

- Guía para la comunidad educativa de prevención y apoyo a las víctimas de violencia escolar.
- Guía para la comunidad educativa de prevención y apoyo a las víctimas de ciberacoso en el contexto escolar.

Dubtes i preguntes

- Quan hi ha una agressió i una resposta agressiva, com es tracta?

En aquest cas hauríem d'aconseguir que la resta del grup els deixi de banda.
Els alumnes hauríem de rebutjar tant l'agressió com la resposta.
En el moment de baralla intervindrem.
També farem un treball de socialització en la no violència.

- Nosaltres tenim nens amb dificultats per canalitzar emocions. Amb aquests nens l'exclusió funciona?

El nen encara que tingui una dificultat té clar que el seu entorn rebutja l'agressió.
Quan es fa "escudo" els alumnes l'aparten per segons.
L'alumne ha d'aprendre que li farem cas en el moment que ho faci bé.

- Els nens volen pertànyer al grup, no es posen al costat de la víctima, sinó del grup. Com ho treballem?

Cal un canvi social.
És important el treball en grups heterogenis.
Les assemblees ajuden al nen a veure que pertany a una comunitat.
Els nens demanen la intervenció de l'adult.
L'adult s'ha de posicionar a favor de la víctima.
S'ha de treballar que el grup recolzi a la víctima i no a l'agressor.
S'ha de dialogar molt.
Quan arribes a acords pactats/participatius, els compleixes.

- A quines edats es treballa aquest model de resolució de conflictes?

S'està fent de 0 a 16, amb matisos.

Intervenció d'alumnes de l'escola

L'Aina, el Bernat i el Jordi ens expliquen que en general els conflictes es resolen parlant.
Pots demanar un ATI si no ets capaç de resoldre el conflicte sol
Pot haver-hi conseqüències.
També hi ha projecte TEI un nen de 3r/4t és ajudat per un alumne de 5è/6è.
El projecte TEI ajuda als petits a integrar-se.
El grups interactius serveixen per integrar els companys,
no només per aprendre català o matemàtiques.

Treball individual

Enquesta

Treball en grups i posada en comú

Reflexions compartides:

- Les relacions canvien molt en funció del grup classe.
- No hi ha una única possibilitat de resolució de conflictes.
- El paper de l'agressió també s'ha d'acompanyar.
- La mediació, quan els implicats estan en disposició de poder parlar.
- Els límits els hem de conèixer tots: alumnes, mestres i famílies.
- Concepte d'escut, escut com a pantalla
- Cal una major difusió del pla de convivència entre les famílies.
- Hi ha famílies que no es senten convidades als moments comunitaris.
Fer un esforç per convidar a tothom.
- És important que les normes neixin dels alumnes,
però també és important un marc d'escola.
- El treball de la convivència com a tema transversal.
- Com a proposta, crear una comissió de convivència.
- Aprofitar les assemblees per treballar temes de convivència a l'escola.
- Treball durant tot el recorregut escolar. Cal treballar des d'infantil.
- Prioritzar el conflicte. Aturar l'aula. No deixar-lo per després.
- Comunicació escola – família. Bidireccional.
- Vincles dins el grup. Important fer dinàmiques de grup per treballar la pertinença al grup.
- Vincles entre grups. Activitats d'escola (ambients, festes...) Pertinença a la comunitat.